

Vergaderjaar 1986–1987

19 768

Wijziging van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel, van het eerste boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en van de Wet aansprakelijkheid olietankschepen (regeling beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen)

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van Wet tot wijziging van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel, van het eerste boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en van de Wet aansprakelijkheid olietankschepen (regeling beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen).

De toelichtende memorie (en bijlage), die het Wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 31 oktober 1986

Beatrix

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met het op 19 november 1976 te Londen tot stand gekomen Verdrag terzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen, 1976 (Trb. 1980, 23 en 1984, 31) wenselijk is regelen te stellen nopens de beperking van de aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen en in verband daarmee het Wetboek van Koophandel, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Wet aansprakelijkheid olietankschepen te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Koophandel worden de volgende wijzigingen aangebracht.

Titel XI A van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel komt te luiden:

ELFDE TITEL A

Van de beperking der aansprakelijkheid

Artikel 740a

1. De reder van een schip en de hulpverlener kunnen door het stellen van één of meer fondsen als bedoeld in artikel 320c van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering hun aansprakelijkheid beperken voor de in artikel 740c genoemde vorderingen.

2. Onder reder worden in deze titel verstaan de eigenaar, de reder, de bevrachter, de huurder of andere gebruiker van een schip met inbegrip van degene in wiens handen de exploitatie van een schip is gelegd.

3. Onder hulpverlener wordt in deze titel een ieder verstaan die werkzaamheden verricht in onmiddellijk verband met hulpverlening, waaronder in deze titel mede worden verstaan de in artikel 740c, eerste lid onder d, e en f, genoemde werkzaamheden of maatregelen.

4. Onder schip wordt in deze titel zeeschip verstaan. Een schip in aanbouw wordt voor de toepassing van deze titel niet als schip aangemerkt; een schip wordt aangemerkt als in aanbouw te zijn tot op het ogenblik dat de stapelloop aanvangt of het schip voor het eerst drijft. Een luchtkussen-voertuig wordt voor de toepassing van deze titel niet als schip aangemerkt. Een platform dat is gebouwd ter exploratie of exploitatie van de natuurlijke rijkdommen van de zeebodem of van de ondergrond daarvan en dat kan drijven, wordt voor de toepassing van deze titel niet als schip aangemerkt gedurende de tijd dat het op de zeebodem rust.

5. In deze titel worden onder letsel verstaan iedere lichamelijke verwonding van de mens en iedere andere aantasting in zijn persoon.

Artikel 740b

1. Indien een vordering als genoemd in artikel 740c wordt gericht tegen enige persoon voor wiens handeling, onachtzaamheid of nalatigheid de reder of de hulpverlener in beginsel aansprakelijk is, heeft deze persoon de in deze titel verleende bevoegdheid tot beperking van zijn aansprakelijkheid.

2. De verzekeraar van de aansprakelijkheid voor vorderingen, waarvoor op grond van deze titel beperking van aansprakelijkheid mogelijk is, kan zich in dezelfde mate als zijn verzekerde op die beperking beroepen.

Artikel 740c

1. Onder voorbehoud van de artikelen 740d en 740e bestaat de bevoegdheid tot beperking van aansprakelijkheid voor de hierna genoemde vorderingen ingesteld hetzij op grond van overeenkomst, hetzij buiten overeenkomst en zelfs wanneer de aansprakelijkheid uitsluitend voortvloeit uit eigendom of bezit van of een voorrecht op het schip of uit het feit, dat dit onder hoede of toezicht is van hem die zich op de beperking van aansprakelijkheid beroept:

a. vorderingen terzake van dood of letsel, dan wel terzake van verlies van of schade aan zaken (met inbegrip van schade aan kunstwerken van havens, aan dokken, waterwegen of hulpmiddelen voor de scheepvaart), opgekomen aan boord van het schip of in rechtstreeks verband met de exploitatie van het schip of met werkzaamheden ter hulpverlening, alsmede voor vorderingen terzake van schade tengevolge van een of ander;

b. vorderingen terzake van schade ontstaan door vertraging bij het vervoer over zee van lading, reizigers of hun bagage;

c. vorderingen terzake van andere schade ontstaan door inbreuk op enig niet op overeenkomst gegrond vermogensrecht en opgekomen in rechtstreeks verband met de exploitatie van het schip of met werkzaamheden ter hulpverlening;

d. vorderingen terzake van het vlotbrengen, verwijderen, vernietigen of onschadelijk maken van een zee- of binnenschip dat is gezonken, schipbreuk heeft geleden, gestrand of verlaten is, met inbegrip van alles wat aan boord van zulk een schip is of is geweest;

e. vorderingen terzake van het verwijderen, vernietigen of onschadelijk maken van de lading van het schip;

f. vorderingen van een persoon terzake van maatregelen genomen om schade te voorkomen of te verminderen voor welke schade de daarvoor aansprakelijke persoon zijn aansprakelijkheid op grond van deze titel zou kunnen beperken, alsmede voor vorderingen terzake van verdere schade door zulke maatregelen geleden, één en ander echter met uitzondering van dusdanige vorderingen van deze aansprakelijke persoon zelf.

2. Aansprakelijkheid voor de in het eerste lid genoemde vorderingen kan worden beperkt, ook indien deze, al dan niet op grond van een overeenkomst, zijn ingesteld bij wijze van verhaal of vrijwaring. De aansprakelijkheid voor de vorderingen in het eerste lid genoemd onder d, e of f kan echter niet worden beperkt voor zover deze vorderingen betrekking hebben op een vergoeding verschuldigd op grond van een overeenkomst met de aansprakelijke persoon.

Artikel 740d

1. Deze titel is niet van toepassing op:

a. vorderingen uit hoofde van hulpverlening of bijdrage in avarij-grosse;

b. vorderingen voor schade door verontreiniging door olie, zoals deze zijn bedoeld in het op 29 november 1969 tot stand gekomen Internationaal Verdrag inzake de wettelijke aansprakelijkheid voor schade door verontreiniging door olie of in enige kracht van wet hebbende wijziging van dat Verdrag of Protocol daarbij;

c. vorderingen gebaseerd op enig internationaal verdrag of enige wet, die de beperking van aansprakelijkheid voor kernschade regelt of verbiedt;

d. vorderingen tegen de reder van een nucleair schip terzake van kernschade;

e. vorderingen uit hoofde van arbeidsovereenkomst tegen de reder of de hulpverlener ingesteld door zijn ondergeschikten of hun rechtverkrijgenden voor zover deze vorderingen werkzaamheden betreffen in verband met het schip of de hulpverlening, al naar gelang de aansprakelijkheid van de reder of de hulpverlener voor deze vorderingen uit hoofde van de op de arbeidsovereenkomst toepasselijke wet niet of slechts tot een hoger bedrag dan op grond van deze titel het geval ware, kan worden beperkt.

2. Wanneer iemand die op grond van deze titel bevoegd is zijn aansprakelijkheid te beperken, gerechtigd is tegen een schuldeiser een vordering geldend te maken, die voortkomt uit hetzelfde voorval, zullen de respectieve vorderingen met elkaar worden verrekend en wordt de beperking van aansprakelijkheid slechts toegepast op het daarna mogelijk-kerwijs overblijvende saldo.

Artikel 740e

Niemand is gerechtigd zijn aansprakelijkheid te beperken, indien bewezen is dat de schade is ontstaan door zijn eigen handeling of nalaten, geschied hetzij met het opzet die schade te veroorzaken, hetzij roekeloos en met de wetenschap, dat die schade er waarschijnlijk uit zou voortvloeien.

Artikel 740f

1. Het bedrag waartoe uit hoofde van deze titel de aansprakelijkheid voor niet in artikel 740g genoemde vorderingen, naar aanleiding van éénzelfde voorval ontstaan, kan worden beperkt (het bedrag van het fonds) belooft:

a. wanneer het vorderingen betreft ter zake van dood of letsel, die niet zijn vorderingen als bedoeld in artikel 740c, eerste lid onder d of e (personenfonds)

1. 333 000 rekeneenheden voor een schip, waarvan de tonnage niet meer dan 500 bedraagt;

2. voor een schip, waarvan de tonnage groter is dan 500, wordt het onder 1 genoemde bedrag vermeerderd met

– 500 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één van 501 tot en met 3000;

– 333 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één van 3001 tot en met 30 000;

– 250 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één van 30 001 tot en met 70 000;

– 167 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één boven de 70 000.

b. wanneer het enige andere vordering betreft die niet is een vordering als bedoeld in artikel 740c, eerste lid onder d of e (zakenfonds)

1. 167 000 rekeneenheden voor een schip, waarvan de tonnage niet meer dan 500 bedraagt;

2. voor een schip, waarvan de tonnage groter is dan 500, wordt het onder 1 genoemde bedrag vermeerderd met

– 167 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één van 501 tot en met 30 000;

– 125 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één van 30 001 tot en met 70 000;

– 83 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één boven de 70 000.

c. wanneer het vorderingen betreft als bedoeld in artikel 740c, eerste lid onder d of e (wrakkenfonds)

1. 262 000 rekeneenheden voor een schip, waarvan de tonnage niet meer dan 500 bedraagt;

2. voor een schip, waarvan de tonnage groter is dan 500, wordt het onder 1 genoemde bedrag vermeerderd met

– 333 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één van 501 tot en met 6000;

– 125 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één van 6001 tot en met 70 000;

– 83 rekeneenheden voor elke toename van de tonnage met één boven de 70 000.

2. Voor schepen, die blijkens hun constructie uitsluitend of in hoofdzaak zijn bestemd tot het vervoer van personen en waarvan de tonnage niet groter is dan 300, kan bij algemene maatregel van bestuur het bedrag waartoe uit hoofde aan deze titel de aansprakelijkheid voor de in het eerste lid, aanhef en onder b, bedoelde vorderingen kan worden beperkt, op een lager aantal rekeneenheden worden gesteld dan genoemd in het eerste lid, onder b, onder 1.

3. Het bedrag waartoe de aansprakelijkheid van een hulpverlener aan een schip die niet van een zee- of binnenschip uit werkzaamheden verricht of die werkzaamheden uitsluitend verricht op het schip waaraan of met betrekking waartoe hij hulp verleent, kan worden beperkt, wordt berekend naar een tonnage van 1500 ton.

4. Voor de toepassing van deze titel wordt onder tonnage van het schip verstaan de bruto-tonnage van het schip berekend overeenkomstig de voorschriften voor meting vervat in Bijlage I van het op 23 juni 1969 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag betreffende de meting van schepen, 1969.

5. Op verzoek van de eigenaar kan door het hoofd van de scheepsmetingsdienst een verklaring worden afgegeven betreffende de bruto-tonnage van een schip, berekend overeenkomstig de voorschriften voor meting vervat in Bijlage I van het op 23 juni 1969 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag betreffende de meting van schepen, 1969.

6. Deze verklaring wordt afgegeven tegen betaling van de kosten berekend volgens een door Onze Minister van Verkeer en Waterstaat vast te stellen tarief.

Artikel 740g

1. Wat betreft vorderingen ontstaan naar aanleiding van éézelfde voorval terzake van dood of letsel van reizigers van een schip belooft het bedrag waartoe de reder daarvan zijn aansprakelijkheid kan beperken (passagiersfonds), even vele malen 46 666 rekeneenheden als het schip volgens zijn veiligheidscertificaat gerechtigd is reizigers te vervoeren, doch niet meer dan 25 000 000 rekeneenheden.

2. Onder vorderingen terzake van dood of letsel van reizigers worden voor de toepassing van dit artikel verstaan dergelijke vorderingen ingediend naar aanleiding van een voorval overkomen aan enige persoon vervoerd aan boord van het schip

- a. op grond van een overeenkomst tot het vervoer van reizigers;
- b. die met toestemming van de vervoerder een voertuig of levende dieren vergezelt, die worden vervoerd op grond van een overeenkomst tot goederenvervoer.

Artikel 740h

Aan de bedragen vermeld in de artikelen 740f en 740g worden toegevoegd de wettelijke interessen berekend van de aanvang van de dag volgende op de dag van het voorval, dat aanleiding gaf tot de vordering, tot de aanvang van de dag volgende op de dag waarop hij, die een verzoek tot beperking van zijn aansprakelijkheid indiende, voldeed aan een hem krachtens artikel 320c van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering opgelegd bevel.

Artikel 740i

1. De beperking van aansprakelijkheid als vastgesteld in artikel 740f geldt voor het geheel der naar aanleiding van éézelfde voorval ontstane vorderingen gericht tegen

- a. de persoon of personen genoemd in het tweede lid van artikel 740a en enige persoon voor wiens handeling, onachtzaamheid of nalatigheid dezen in beginsel aansprakelijk zijn, of
- b. de reder van een schip die van dat schip uit hulp verleent, en de hulpverlener of hulpverleners die van dat schip uit hun werkzaamheden verricht of verrichten en enige persoon voor wiens handeling, onachtzaamheid of nalatigheid deze personen in beginsel aansprakelijk zijn, of
- c. de hulpverlener of hulpverleners aan een schip die niet van een zee- of binnenschip uit werkzaamheden verricht of verrichten of die werkzaamheden verricht of verrichten uitsluitend op het schip waaraan of met betrekking waartoe hulp wordt verleend, en enige persoon voor wiens handeling, onachtzaamheid of nalatigheid deze personen in beginsel aansprakelijk zijn.

2. De beperking van aansprakelijkheid als vastgesteld in artikel 740g geldt voor het geheel der naar aanleiding van éézelfde voorval ontstane vorderingen gericht tegen de persoon of de personen die in de in artikel 740a, tweede lid, genoemde betrekking staan tot het in artikel 740g bedoelde schip, en enige persoon voor wiens handeling, onachtzaamheid of nalatigheid dezen in beginsel aansprakelijk zijn.

Artikel 740j

De rekeneenheid, genoemd in de artikelen 740f en 740g, is het bijzondere trekkingsrecht, zoals dat is omschreven door het Internationale Monetaire Fonds. De bedragen genoemd in de artikelen 740f en 740g

worden omgerekend in Nederlands geld naar de koers van de dag waarop de schuldenaar voldoet aan een ingevolge artikel 320c van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gegeven bevel tot storting of andere zekerheidsstelling. De waarde van het Nederlandse geld, uitgedrukt in bijzondere trekkingsrechten, wordt berekend volgens de waarderingsmethode die door het Internationale Monetaire Fonds op de dag van omrekening wordt toegepast voor zijn eigen verrichtingen en transacties.

ARTIKEL II

In het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zoals dit zal luiden, indien het tegelijk met het onderhavige wetsvoorstel ingediende voorstel tot wijziging van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel en het eerste boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (regeling beperking van aansprakelijkheid van eigenaren van binnenscheepen) kracht van wet verkrijgt, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 320a, eerste lid

Achter «740a,» wordt ingevoegd: artikel 740b.

B. Artikel 320c, eerste lid

De woorden «artikel 740c» worden vervangen door: artikel 740e.

C. Artikel 320c, tweede lid, aanhef

De woorden «artikel 740d» worden vervangen door: de artikelen 740f en 740g.

D. Artikel 320c, tweede lid, onder a

1. De woorden «het artikel 740d» worden vervangen door: de artikelen 740f, 740g en 740j.

2. Achter «ingevolge» wordt ingevoegd: artikel 740h of.

E. Artikel 320c, zevende lid

Achter «740a,» wordt ingevoegd: artikel 740b,.

F. Artikel 320d

1. Aan artikel 320d wordt een eerste lid toegevoegd, luidende als volgt:

1. Indien terzake van één en hetzelfde voorval een fonds is gesteld door één der personen of zijn verzekeraar genoemd in

- a. artikel 740i, eerste lid onder a, van het Wetboek van Koophandel
- b. artikel 740i, eerste lid onder b, van het Wetboek van Koophandel
- c. artikel 740i, eerste lid onder c, van het Wetboek van Koophandel, of
- d. artikel 740i, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel

wordt dit fonds aangemerkt als door alle onder dezelfde letter genoemde personen te zijn gesteld en zulks ten aanzien van de vorderingen waarvoor het fonds werd gesteld.

2. Voor de tekst van het huidige artikel 320d wordt het cijfer «2» geplaatst.

G. Artikel 320e, eerste lid

1. Achter «artikel 740a» wordt ingevoegd: of artikel 740b.

2. De woorden «overeenkomstig zijn rechten beschikbaar is» worden vervangen door: beschikbaar is alsmede de schuldeiser zijn vordering op het fonds in rechte geldend kan maken,.

H. Artikel 320e, tweede en derde lid

1. Het tweede lid wordt vervangen door een nieuw tweede en derde lid, luidende:

2. Indien aan de in het eerste lid gestelde vereisten is voldaan, zal de rechter op een verzoek als in het eerste lid bedoeld een bevel als in dat lid bedoeld geven, wanneer het fonds is gesteld

a. in de haven waar het ongeval, waaruit de aansprakelijkheid is voortgevloeid, plaats vond, of wanneer dit ongeval niet in een haven plaats vond, in de eerste haven welke het schip daarna aanliep, of

b. in de haven van ontscheping van de betrokken persoon, indien de schade is voortgevloeid uit dood of letsel van personen, of

c. met betrekking tot beschadigde lading in de haven van lossing, of

d. in de Staat waarin het beslag is gelegd.

3. Het eerste of tweede lid van dit artikel vindt slechts toepassing indien het fonds aan de schuldeiser, wat zijn vordering betreft, vrij kan worden overgemaakt.

2. Het derde lid wordt het vierde lid.

1. Artikel 320t, tweede lid

Dit lid komt te luiden:

2. Indien de schuldenaar gebruik maakte van de hem in artikel 740a of artikel 740b van het Wetboek van Koophandel gegeven bevoegdheid zijn de volgende regels van toepassing:

a. het personenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende personenschade;

b. het passagiersfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende personenschade van reizigers;

c. het zakenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende zaakschade en van vorderingen betreffende personenschade voor zover deze nog onvoldaan mochten zijn na toepassing van de onder a genoemde regel;

d. het wrakkenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen als bedoeld in artikel 740c, eerste lid onder d of e, van het Wetboek van Koophandel;

e. indien een volgens de onder a-d genoemde regels te verdelen bedrag niet voldoende is ter voldoening van de vorderingen waartoe het volgens deze regels wordt aangewend, worden deze vorderingen in evenredigheid gekort.

Voor de toepassing van dit lid wordt onder personenschade verstaan alle schade voortvloeiende uit dood of letsel van personen en onder zaakschade alle schade, die niet is personenschade.

Onder voorbehoud van het onder c bepaalde is ieder fonds uitsluitend bestemd voor de voldoening van de vorderingen met betrekking waartoe het is gesteld.

ARTIKEL III

In de Wet aansprakelijkheid olietankschepen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Achter artikel 10 wordt ingevoegd:

Hoofdstuk III A

De beperking van aansprakelijkheid voor schade buiten het gebied van een bij het Verdrag partij zijnde Staat.

Artikel 10a

De eigenaar kan zich overeenkomstig het bepaalde in Titel XI A van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel en de artikelen 320a–320z van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering beroepen op beperking van aansprakelijkheid uit andere hoofde voor vorderingen terzake van

verlies of schade, buiten het schip buiten Nederland en niet in het gebied van een bij het Verdrag partij zijnde Staat toegebracht, door bevuilding door olie als gevolg van het ontsnappen of lozen van die olie uit het schip, daaronder begrepen de kosten van preventieve maatregelen en verlies of schade welke zijn veroorzaakt door deze maatregelen.

2. Artikel 28 vervalt.

ARTIKEL VI

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Zij is slechts van toepassing ten aanzien van aansprakelijkheid, voortvloeiende uit een voorval dat nadien heeft plaatsgevonden.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,